

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2026-02-20 Nr. 1.05-0072

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ PAKETO

Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai, išnagrinėję Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 25, 235, 265, 315, 589 str., priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 235¹, 236² ir 246¹ str. įstatymo projektą (toliau – ANK projektas), Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47, 270, 270³, 277¹ str. ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – BK projektas), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 2 str., priedo pakeitimo ir įstatymo IV skyriaus papildymo ketvirtuoju skirsniu įstatymo projektą (toliau – VSPĮ projektas) bei Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 4, 6, 7, 8, 31, 33, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 50, 51, 55, 55¹, 56, 57, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 87¹, 126, 127 str., IV skyriaus ir priedo pakeitimo, įstatymo papildymo 55², 55³, ir 63¹ str. ir V skyriaus pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – AAĮ projektas), teikia šias pastabas bei pasiūlymus:

1) ANK projekto 25 str. 4 d. vartojama sąvoka „*gautos ekonominės naudos*“ yra per plati ir neapibrėžta, todėl sudaro prielaidas skirtingam aiškinimui bei taikymui. Nesant apibrėžtumo, ekonominė nauda galėtų būti siejama ne tik su tiesioginiu pažeidimo rezultatu, bet ir su bendromis ūkio subjekto pajamomis ar apyvarta. Toks reguliavimas neatitiktų teisinio aiškumo ir proporcingumo principų bei sudarytų prielaidas neproporcingai sankcijai. Siūlome aiškiai apibrėžti, kad atimamas tik tiesioginis dėl pažeidimo gautas finansinis pranašumas ir siūlome Projekto 25 str. 4 dalį išdėstyti sekančiai: „*4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas apribojimas, kuriuo vadovaujantis skiriama bauda negali būti didesnė negu šeši tūkstančiai eurų, netaikomas, jei šiuo kodeksu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai nustato prievolę valstybėms narėms nustatyti tokių finansinių administracinių baudų apskaičiavimo principą, kad pažeidimą padaręs asmuo faktiškai netektų iš savo pažeidimų gautos ekonomikos naudos atlikto pažeidimo – gauto tiesioginio finansinio pranašumo, įskaitant išvengtą sąnaudas ar neteisėtai gautas pajamas*“;

2) BK projekto 270 str. 2¹ d. nurodytas teiginys „<...> galėjo būti padaryta didelė žala orui <...>“ yra abstraktus ir vertinamojo pobūdžio, todėl pažeidžia teisinio tikrumo bei apibrėžtumo principus. Tai neatitinka *lex certa* principo, pagal kurį baudžiamoji atsakomybė gali būti taikoma tik už aiškiai ir tiksliai apibrėžtas veikas bei padarinius. „Žalos orui“ sąvoka teisės aktuose nėra aiškiai apibrėžta, o dėl oro kaip judraus aplinkos elemento savybių galimi taršos ar kvapų viršijimai gali būti momentiniai ir nesukelti realios, išmatuojamos žalos. Atsakomybės siejimas su tuo, kad žala „galėjo būti padaryta“, reiškia jos grindimą hipotetine galimybe, o ne faktiškai nustatytais padariniais ar aiškiai apibrėžtu realiu pavojumi. Atsižvelgiant į tai, kad BK projekto

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

47 str. 4² d. numatoma ir iki 3 proc. metinės apyvartos dydžio bauda, toks neapibrėžtumas gali lemti ir neproporcingą atsakomybės taikymą, todėl **siūlome šios nuostatos atsisakyti**;

3) VSPĮ projekto 32¹ str. nurodyta, kad žala žmonių sveikatai vertinama ir jos dydis apskaičiuojamas Sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad nėra reglamentuotas esminis atsakomybės taikymo elementas – priežastinio ryšio tarp taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo (toliau – TIPK) neturėjimo ar jo sąlygų pažeidimo ir konkrečios žalos sveikatai nustatymo mechanizmas. Nesant aiškiai įtvirtintų kriterijų, kas ir kokia tvarka nustato priežastinį ryšį, kyla teisinio neapibrėžtumo rizika bei galimybė atsakomybę taikyti neįrodžius būtinojo priežastinio ryšio, kas neatitiktų teisinės valstybės ir teisingo proceso principų;

4) AAĮ projekto 1 str. 22 p. siūloma nustatyti, kad asociacijos, nevyriausybines organizacijos ir kiti viešieji juridiniai asmenys, veikiantys aplinkos ar žmonių sveikatos apsaugos srityje, visais atvejais būtų laikomi suinteresuota visuomene, nepriklausomai nuo tiesioginio ryšio su planuojama veikla. Tokia nuostata nepagrįstai ir neribotai išplečia suinteresuotų subjektų ratą, nesieja jų teisių su realiu ar teritoriniu poveikiu ir sudaro prielaidas piktnaudžiavimui procesinėmis teisėmis bei sprendimų vilkinimui. Siekiant teisinio aiškumo ir proporcingumo, **suinteresuotos visuomenės statusas turėtų būti siejamas tik su objektyviai pagrįstu ir tiesioginiu poveikiu konkrečiai planuojamai veiklai**;

5) AAĮ projekto 1 str. 38 p. nurodoma, kad „*tarša – <...> darantis žalą materialiajam turtui, apribojantis galimybes arba trukdantis gauti aplinkos teikiamą naudą ar kitaip teisėtai naudotis aplinka*“. Projekte siūloma pernelyg plati taršos samprata sudaro prielaidas ją sieti ir su deklaratyviais, objektyviais duomenimis nepagrįstais padariniais, tokiais kaip galimas turto nuvertėjimas. Vien abstraktus teiginys apie turto vertės sumažėjimą, nepateikiant realių turto vertinimų ar faktinių sandorių duomenų, neatitinka teisinio tikrumo ir įrodinėjimo pakankamumo principų bei gali būti naudojamas kaip priemonė nepagrįstai vilkinti teisėtus ūkinius projektus. Siekiant užtikrinti aiškų, proporcingą ir objektyviais kriterijais grindžiamą reguliavimą, siūlytina taršos apibrėžimą siaurinti ir **atsisakyti šios AAĮ projekto 1 str. 38 punkto dalies: „darantis žalą materialiajam turtui, apribojantis galimybes arba trukdantis gauti aplinkos teikiamą naudą ar kitaip teisėtai naudotis aplinka“**;

6) Tikslinga AAĮ projekto 4 str. 1 p. formuoti taip, kad jis **numatytytų proporcingas rizikos vertinimo ir valdymo priemones**, o ne automatinį sprendimų ar veiklos draudimą, kaip šiuo metu numatyta AAĮ projekto 4 str. 1 punkte, taip užtikrinant aplinkos apsaugos ir ekonominės plėtros interesų pusiausvyrą. Projekte įtvirtintas siūlymas sudaro prielaidas pertekliniam ir neprognozuojamam ūkinės veiklos ribojimui, stabdo investicijas, inovacijas ir infrastruktūros plėtrą, o praktikoje gali lemti ekonominį sąstingį;

7) AAĮ projekto 7 str. siūloma faktiškai sulygtinti visuomenės, suinteresuotos visuomenės ir bet kurių fizinių ar juridinių asmenų teises, nesiejant jų su tiesioginiu poveikiu planuojamai veiklai. Tokia formuluočių sudaro prielaidas, kad bet kuris asmuo, neturintis teritorinio ar funkcinio ryšio su projektu, galėtų inicijuoti ar blokuoti ūkinę veiklą, taip sukeliant teisinį neapibrėžtumą ir nepagrįstą procesų vilkinimą. Siūlome **atskirti šių subjektų teises ir numatyti, kad teisė dalyvauti TIPK ir taršos leidimų išdavimo procesuose bei reikalausti veiklos nutraukimo būtų suteikiama tik suinteresuotai visuomenei**, t. y. asmenims, kuriems planuojama veikla daro ar gali daryti tiesioginį ir objektyviai pagrįstą poveikį;

8) AAĮ projekto 7 str. 5 p. siūloma įtvirtinti vieno arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų, visuomenės, suinteresuotos visuomenės teisę – „*reikalausti, kad būtų nutrauktas neigiamas ūkinės veiklos poveikis aplinkai*“. Sąvoka „**neigiamas poveikis**“ laikytina pertekline ir **netikslia**, todėl yra naikintina, nes sąvoka „kenksmingas“ jau apima žalingą poveikį. Tuo tarpu

žodžio „neigiamas“ vartojimas gali išplėsti aiškinimą taip, kad būtų kvestionuojama bet kuri ūkinė veikla, daranti bet kokią aplinkos pokytį, net jei jis yra teisėtas ir reglamentuotas. Laikytina, kad toks reguliavimas neatitiktų teisės normų sistemiškumo ir aiškos sąvokų hierarchijos principų;

9) Siūlome **atsisakyti AAĮ projekto 18 str. 6 d.** nurodytų žodžių „<...> ar turėjo sužinoti“, kadangi tokia formuluotė yra neapibrėžta, nes nenustato objektyvių kriterijų, kada laikoma, kad ūkio subjektas „turėjo sužinoti“ apie pažeidimą, ir kas tai konstatuoja. Tai sudaro prielaidas subjektyviam vertinimui bei ginčams dėl pareigos atsiradimo momento;

10) Siūlome atsisakyti AAĮ projekto 20 str. 3 d. 1 p. nurodytos formuluotės „<...> imasi visų reikiamų priemonių“. Nurodyta formuluotė nustato neribotą pareigą ir gali būti aiškinama kaip reikalaujanti bet kokių, net objektyviai neįmanomų ar ekonomiškai nepagrįstų sprendimų. Atsižvelgiant į tai, tikslinga **konkretizuoti AAĮ projekto 20 str. 3 d. 1 p.** ir išdėstyti jį sekančiai: „1) imasi visų reikiamų **finansiskai pagrįstų ir prieinamų** taršos ir kvapų prevencijos priemonių“;

11) AAĮ projekto 23 str. 1 d. 9 punkto e) papunktyje nurodoma, kad sprendimas panaikinti TIPK leidimo galiojimą priimamas, kai „tvarkomos TIPK leidime nenurodytos atliekos“. Šios sąlygos įtvirtinimas sąlygoja prielaidas formaliam ir išplėstiniam taikymui, nes neatsižvelgiama į veiklos pobūdį ir galimus techninius ar administracinius neatitikimus (pvz., atliekų kodo pasikeitimą ir kt.). Atsižvelgiant į reguliavimo tikslą – užkardyti nesąžiningą atliekų priėmimą ar tvarkymą – tikslinga AAĮ projekto 23 str. 1 d. 9 punkto e) papunktį išdėstyti taip: „**tvarkomos TIPK leidime nenurodytos atliekos (taikoma atliekų tvarkymo įmonėms);**“.

Pagarbiai

Direktorius

Sigitas Dimaitis